

Muusika

Kooliaste: gümnaasium

1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Gümnaasiumi muusikaõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) väärtustab muusikat kui olulist osa inimkonna kultuurist; teadvustab ennast rahvuskultuuri kandjana;
- 2) osaleb muusikaelus ning kujundab valmisoleku elukestvaks muusikaharrastuseks;
- 3) mõistab ja väärtustab kooriliikumise ning laulupidude sotsiaal-poliitilist olemust ja muusikahariduslikku tähendust;
- 4) rakendab ning arendab musitseerimise kaudu oma teadmisi, muusikalisi võimeid ja oskusi;
- 5) valdab põhiteadmisi ajastute ja maade muusikast ning kultuuride arengust;
- 6) rakendab loovust muusikalises eneseväljenduses;
- 7) oskab muusikat kriitiliselt kuulata, analüüsida ja tõlgendada ning selle üle arutleda;
- 8) teadvustab ja järgib intellektuaalse omandiga kaasnevaid õigusi ja kohustusi; kasutab nüüdisaegseid infotehnoloogiavahendeid.

2. Õppeaine kirjeldus

Õppeaine koostisosad on:

- 1) musitseerimine ja omalooming;
- 2) muusika kuulamine ja muusikalugu;
- 3) õppekäigud.

Muusika õpetamisega gümnaasiumiastmes taotletakse tasakaalustatud isiksuse eetilise-esteetiliste

väärtushinnangute kujundamist ning tunde- ja mõttemaailma rikastamist. Olulisel kohal on

musitseerimine: õpilase isikliku suhte teadvustamine ja süvendamine muusikaga – laulmise ja pillimänguga, omaloominguliste katsetuste julgustamine ning toetamine põhikoolis omandatud

muusikalist kirjaoskust rakendades. Eriliselt tähtsustatakse ja teadvustatakse ühislaulmist ning koorilaulu kui rahvuslikku kultuuritraditsiooni.

Erinevate ajastute muusika kuulamise kaudu kujundatakse teadlikku ja kriitiliselt mõtlevat muusikakuulajat ning kontserdikülastajat. Muusikat kuulates ja muusikaloos tutvustatakse eri ajastute väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete ning arutletakse nende üle.

Kontserdielu elavdamise seisukohalt on otstarbekas koostöö kohaliku muusikakooliga, samuti külalisesinejate kutsumine kooli ja oma õpilastele esinemisvõimaluste pakkumine. Õpilaste silmaringi

avardavad ja muusikalist maitset kujundavad õppekäigud kontsertidele, teatritesse ning muusikaga seotud paikadesse: muuseumidesse, stuudiosse, kõrgkoolidesse jms.

3. Kooliastme õpitulemused

Gümnaasiumi õpitulemused kajastavad õpilase rahuldavat saavutust.

Gümnaasiumi lõpetaja:

- 1) on omandanud valmisoleku muusikaliseks tegevuseks; osaleb võimaluse korral koolikooris ja/või erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes ja kohalikus muusikaelus;
- 2) rakendab oma võimeid ja oskusi muusikalistes tegevustes, kasutades omandatud muusikateoreetilisi teadmisi; oskab kuulata ja arvestada kaaslasti;
- 3) on omandanud ülevaate erinevate ajastute üldkultuurilisest taustast ning oskab luua seoseid nende ajastute muusikakultuuriga;
- 4) teab kuulatud muusikanäidete põhjal erinevate ajastute põhilisi tunnusjooni, olulisemaid žanreid ja vorme ja oskab neid omavahel võrrelda;
- 5) väljendab kuuldud muusika kohta oma arvamust ning võrdleb, analüüsib ja argumenteerib, toetudes teadmistele ning muusika oskussõnavarale;
- 6) oskab leida muusikaalast infot erinevatest teabeallikatest; oskab koostada referaate, kirjutada esseesid, kontserdiarvustusi, uurimistöid muusikast, kasutades nüüdisaegseid infotehnoloogia võimalusi;

7) on tutvunud autorikaitse seadustega ning teadvustab intellektuaalse omandiga kaasnevaid õigusi ja kohustusi;

8) on laulupeo traditsiooni austaja ja edasikandja laulja, tantsija, pillimängija või muusikateadliku

publikuna; väärtustab ühislaulmist kui rahvuslikku kultuuritraditsiooni.

4. Õppetegevus

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingat teiste õppeainete ja läbivate teemadega;

võimaldatakse õppida individuaalselt ning üheskoos teistega (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd),

et toetada õpilase kujunemist aktiivseks ning iseseisvaks õppijaks, kes arvestab

kaaslast ning väärtustab koostööd;

kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, arvestades sealjuures õpilaste individuaalsust;

rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka tänapäevaseid infotehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi

ning õppematerjale ja -vahendeid;

laiendatakse õpikeskkonda: õppekäigud kontsertidele, teatritesse, muuseumidesse, stuudiotesse,

muusikakoolidesse, looduskeskkonda, näitustele, raamatukogudesse jne;

kasutatakse mitmekesist ja tänapäevast õppemetoodikat;

arvestatakse võimaluse korral õpilaste valikutega/ettepanekutega õppetöö kavandamisel

ning kaasatakse õpilasi erinevate ürituste korraldamisel.

Gümnaasiumi õppetegevused on:

1) ühe- ja mitmehäälne laulmine;

2) vokaalsete võimete kujundamine;

3) muusika kuulamine, vestlused/arutelu ja kirjalikud tööd muusikast;

- 4) teadmiste ja muusikalise kirjaoskuse rakendamine musitseerimisel ja muusika kuulamisel;
- 5) iseseisva muusikalise eneseväljenduse ja esinemisoskuse toetamine ning soodustamine;
- 6) pillimängu rakendamine musitseerides;
- 7) õppekäigud (sh virtuaalsed).

5. Õppesisu ja õpitulemused

I kursus „Muusika I“

Õppesisu

1. Musitseerimine (laulmine, pillimäng, omalooming)

Laulud vokaalsete võimete, esinemisoskuse ning kriitilise mõtlemise arendamiseks, muusikaloo

illustreerimiseks ja tundeelu rikastamiseks.

Pillimängu rakendamine ühismusitseerimisel ja muusikaloo illustreerimiseks.

Omalooming – kaasmängude loomine lauludele, muusikalised improvisatsioonid.

2. Muusika kuulamine ja muusikalugu

Muusika teke ja olemus. Muusika väljendusvahendid. Muusika roll vanadel kultuurrahvastel ja

tänapäeva ühiskonnas.

Keskaeg. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Gregooriuse laul, missa, mitmehäälsuse ja noodikirja kujunemine, rüütlikultuur.

Renessanss. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Polüfoonilise muusika

areng, ilmalik laul ja seltskonnamuusika, instrumentaalmuusika, reformatsioon ja muutused kirikumuusikas.

Barokk. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Õukonnamuusika, ooper, oratoorium, passioon, kontsert, prelüüd ja fuuga.

Klassitsism. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Sonaaditsükkel, keelpillikvartett, sümfoonia, instrumentaalkontsert, reekviem, klassikaline sümfooniaorkester,

ooperi areng.

Muusikanäited järgmiste heliloojate loomingust: Monteverdi, Händel, J. S. Bach, Vivaldi, Haydn,

Mozart, Beethoven jt.

3. Õppekäigud

1. Muusikaürituse külastamine vähemalt kord kursuse vältel ning asjakohase arvamuse avaldamine muusikalist oskussõnavara kasutades.

2. Õppekäigud muusikaga seotud paikadesse (kontserdid, muusikalavastused, kõrgkoolid, stuudiod, muuseumid, raamatukogud jne) vähemalt kord kursuse vältel.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

1) on teadlik oma muusikalistest võimetest ning oskustest laulmises, pillimängus ja omaloomingus;

2) oskab muusikanäidete põhjal võrrelda keskaja, renessansi, baroki ja klassitsismi muusikat ning oma arvamusi argumenteeritult põhjendada;

3) väljendab oma arvamust muusikast ja analüüsib külastatud muusikaüritusi (võimaluse korral siduda muusikaloo teemadega), rakendades varasemaid teadmisi ja muusikaalast sõnavara.

II kursus „Muusika II“

1. Musitseerimine (laulmine, pillimäng, omalooming)

Laulud vokaalsete võimete, esinemisoskuse ning kriitilise mõtlemise arendamiseks, muusikaloo

illustreerimiseks ja tundeelu rikastamiseks.

Pillimängu rakendamine ühismusitseerimisel ja muusikaloo illustreerimiseks.

Omalooming – kaasmängude loomine lauludele, muusikalised improvisatsioonid.

2. Muusika kuulamine ja muusikalugu

Romantism. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Soololaul,

instrumentaalsed väikevormid, programmiline muusika (sümfooniline poeem), lavamuusika

(ooper, ballett, operett). Rahvuslikud koolkonnad. Hilisromantism.

Pärimusmuusika. Folkloor, regilaulu liigid, rahvapillid, rahvatantsud, uuem rahvalaul, uuemad

laulumängud.

Eesti professionaalse muusikakultuuri kujunemine. Muusikaelu Eestis enne rahvuslikku ärkamisaega. Laulupidude traditsiooni kujunemine. Esimesed eesti professionaalsed heliloojad ja muusikud, esimesed sümfoonilised ja vokaal-sümfoonilised suurteosed eesti muusikas.

Rahvusliku helikeele kujunemine koorimuusikas, instrumentaalmuusikas ning lavamuusikas.

Muusikanäited järgmiste heliloojate loomingust: Schubert, Chopin, Liszt, Berlioz, Verdi, Wagner, Tšaikovski, Sibelius, Grieg, R. Strauss jt.

Muusikanäited järgmiste heliloojate loomingust: Kunileid, Saebelmann, Hermann, Härma, Tärnu, Lüdigi, Tobias, Saar, Kreek, Eller, Aav, Tubin jt.

Muusikanäited eesti pärimusmuusikast.

3. Õppekäigud

1. Muusikaürituse külastamine vähemalt kord kursuse vältel ning asjakohase arvamuse avaldamine muusikalist oskussõnavara kasutades.

2. Õppekäigud muusikaga seotud paikadesse (kontserdid, muusikalavastused, kõrgkoolid, stuudiod, muuseumid, raamatukogud jne) vähemalt kord kursuse vältel.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) arendab oma muusikalisi võimeid laulmises, pillimängus ja omaloomingus;
- 2) oskab muusikanäidete põhjal võrrelda romantismiajastu muusikat varasemate ajastute muusikaga ning oma arvamusi argumenteeritult põhjendada;
- 3) oskab leida Eesti ja Euroopa muusikakultuuri seoseid;
- 4) on tutvunud eesti pärimusmuusikaga muusikanäidete varal;
- 5) väljendab oma arvamust ja analüüsib külastatud muusikaüritusi (võimaluse korral siduda muusikaloo teemadega), rakendades varasemaid teadmisi ja muusikaalast sõnavara.

6. Ettevõtlikkus õpe

Õppetundides õpitu omandamine ja kinnistamine läbi tegevuste, õpilaste motiveerimine ja kaasamine tunnis omapoolset initsiatiivi üles näidates. Ettevõtlikkusõppe planeerimisel arvestatakse õpilaste ettepanekutega. Õpetaja töökavas kirjeldatakse täpsemalt ettevõtlikkus

õppe tegevused/projektid vms. Osaletakse nii koolisisestes kui ka erinevates koolivälistes projektides.

7.Lõimumine

Olulisel kohal on õpilaste aktiivne loometegevus. Praktiliste tööde ainek on seotud igapäevaelu, aktuaalsete sündmuste ja probleemidega.

Tehakse koostööd teiste ainevaldkondade õppeprojektide kaudu. Ajaloo, kirjanduse ja kunstiajaloo kaudu viiakse läbi ühisprojekte andmaks õpilasele terviklikuma maailmapildi. Lõimingu täpsemad kirjeldused esitatakse õpetaja töökavas.

8.Läbivad teemad

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine- edasiõppimisvõimaluste tutvustamine; oma ideede ja emotsioonide loominguline väljendamine ja väärtustamine, osalemine õpilasprojektides.

Keskkond ja jätkusutlik areng-loodussäästliku tarbimise propageerimine loovtööde korraldamisel; nüüdisaja teaduse ja tehnoloogia kasutamine õppeprotsessis; loovtööde käsitlemisel majandusliku ja keskkonnahoiu poole arvestamine.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus- konkurssidest ja projektidest osavõtt, kontsertide, ürituste korraldamine ja läbiviimine.

Kultuuriline identiteet- erinevate kultuuride kunsti väärtustamine dispuutide käigus; suhtuda lugupidavalt teiste loomingusse; arutelud rahvuskultuuri kujunemise ja vastastikku rikastavate mõjutuste kohta.

Teabekeskond- avalikus ruumis tegutsemise reeglite tundmine ja tauniva suhtumise kujundamine nende rikkumise korral; meedia rolli mõistmine ühiskonnas.; vajaliku info leidmine ja kriitiline analüüs.

Tehnoloogia ja innovatsioon- IKT vahendite kasutamine õppeprotsessis; e- õpe üksikute teemade läbimisel; uurimustööde teostamisel tehnoloogia kasutamine.

Tervis ja ohutus- terviseedendus loovtööde teemadena; erinevate projektide juures õpetada jälgima ohutusnõudeid ja teadvustama õnnetuse võimalikkust.

Väärtused ja kõlblused- õppetegevuste kaudu kriitilise mõtlemise ja argumenteerimisoskuse arendamine, isiklike väärtushoiakute kujundamine ja maailmapildi kujundamine. Üksteise toetamine ja julgustamine erinevaid projekte kavandades ja teostades.

9. Hindamine

Õpitulemusi hinnates lähtutakse Kiviõli I Keskkooli gümnaasiumi õppekava hindamiskorraldusest ja hindamisjuhendist.

Hindamine annab tagasisidet õpilase võimekuse ja tema individuaalse arengu

kohta, on lähtekoht järgneva õppe kujundamisele ning stimuleerib ja motiveerib õpilast parematele tulemustele ja enesearendusele.

Hinnatakse õpilase teadmiste ja oskuste rakendamist muusikalistes tegevustes, arvestades ainekavas

taotletavaid õpitulemusi. Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse komponente:

musitseerimist (laulmist, pillimängu, omaloomingut), muusika kuulamist ja muusikalugu,

väljendusoskust kirjalikes ja suulistes aruteludes ning aktiivsust õppetöös ja -käikudel. Kirjalikke

ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida

hindamisel ei arvestata. Õpilase aktiivset osalemist koolikooris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel

ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel võib arvestada õppetegevuse osana

koondhindamisel.

Hindamisel kasutatakse tagasiside andmiseks kujundavat hindamist. Õpetaja töökavas kirjutatakse iga teema juurde hindamisvorm ja sagedus.

10. Kasutatav õppekirjandus ja õppevahendid

Õppekirjandus:

A.Sepp, T.Siitan Muusikaõpik gümnaasiumile I osa, Gümnaasiumi tööraamat

Õppevahendid:

klaver, akustiline kitarr, muusikakeskus, internetiühenduse ja helikaardiga arvuti ning noodistusprogramm, MIDI salvestusprogramm, projektsioonitehnika, printimis- ja skannimisvõimalus,

